

Moniuszko odkrywany

Inicjatywa wpisuje się w obchody ustanowionego przez sejm Roku Stanisława Moniuszki, który przypada w 200. rocznicę urodzin artysty. W 2019 roku zaplanowano szereg wydarzeń promujących życie i twórczość wybitnego kompozytora. Instytucje z województwa łódzkiego biorą aktywny udział w przygotowywanie roku Moniuszkowskiego.

Wojewódzka Biblioteka Publiczna przeprowadziła kwerendę zbiorów dotyczących dorobku twórcy polskich oper narodowych – *Nasza biblioteka zgromadziła ponad pół tysiąca pozycji związanych z kompozytorem. Są to książki, biografie, audiobooki, nuty, płyty analogowych i CD, fotografie, pocztówki. W naszych zasobach znajdziemy także dokumenty życia społecznego: programy koncertów muzycznych, oper, afisze, fotosy, zaproszenia, notatki prasowe. Materiały te zostaną pokazane na przygotowywanej przez nas wystawie, którą planujemy otworzyć na przełomie kwietnia i maja* – mówi Piotr Bierczyński, zastępca dyrektora ds. merytorycznych WBP w Łodzi.

W Dziale Zbiorów Audiowizualnych, poza najcenniejszym pierwodrukiem nut mazura z opery „Halka”, wydanym w 1858 roku nakładem Gustawa Gebethner i Spółki, można znaleźć dziewiętnastowieczne egzemplarze partytur różnych dzieł kompozytora, m.in. nuty „Tańców góralskich na fortepian i cztery ręce” z 1865 roku czy „Bukiet melodyj z opery Halka na fortepian”. Znaczną część zbiorów stanowi twórczość religijna kompozytora, w tym: „Marsz żałobny na fortepian”, „Litania Ostrobramska”, „Msza a-moll” czy „Requiem Aeternam”. – *Dla łódzian ciekawą pamiątką jest „Prząśniczka” wydana w 1887 roku w bezpłatnym dodatku tygodnika „Echo Muzyczne, Teatralne i Artystyczne”* – zaznacza Katarzyna Kraska, kierownik Działu Zbiorów Audiowizualnych WBP w Łodzi.

Elżbieta Domagalska, kierownik Działu Zbiorów Specjalnych, zaprezentowała gromadzone przez lata ciekawostki związane z kompozytorem, takie jak: rękopis artykułu Heleny Duninowej wysłany do „Iskry” w 1930 roku z okazji 111. rocznicy urodzin artysty, Ekslibris Teatru Wielkiego im. S. Moniuszki w Poznaniu czy liczne grafiki, np. obrazek przedstawiający młodego Moniuszkę ubranego w mundurek ucznia mińskiego gimnazjum. Pokazny zbiór stanowią zdjęcia ilustrujące, jak ważną rolę w życiu łódzian odgrywała postać ojca opery narodowej. Na fotografiach uwieczniano m.in. uroczyste odsłonięcie pomnika Moniuszki w 1963 roku, który stanął w ówczesnym Parku Kolejowym (dziś Park im. Stanisława Moniuszki w Łodzi). Zachował się też spory zbiór kart pocztowych obrazujących związki kompozytora z różnymi zakątkami Polski, np. z Kudową Zdrój, gdzie odbywał się festiwal poświęcony jego twórczości.

W bibliotece dostępna jest bogata dokumentacja pokazująca wpływ twórczości mistrza opery na życie kulturalne Łodzi i regionu. – *To przede wszystkim programy, fotosy, afisze, plakaty z przedstawień, piśmiennictwo i teatralia wydawane przez Teatr Wielki w Łodzi i Filharmonię Łódzką im. Artura Rubinsteina* – zaznacza Joanna Kantyka, kierownik Działu Zbiorów Regionalnych.

W lutym planowana jest wirtualna wystawa „Moniuszko w prasie łódzkiej”, na której będzie można zobaczyć materiały z mediów regionalnych dotyczące m.in. obchodów kolejnych jubileuszy Moniuszkowskich na ziemi łódzkiej. W zbiorach, zgromadzonych w bibliotece cyfrowej, można znaleźć wyimki ze starych gazet, np. tendencyjny artykuł z lat 50. XX wieku, w którym autor dowodzi, zgodnie z jedynie słuszną wówczas doktryną, jak wrażliwy był Moniuszko na dolę chłopów. Natomiast na przykładzie zapowiedzi kinowych pierwszych ekranizacji oper Moniuszki, można prześledzić, jak zmieniała się reklama w mediach na przestrzeni lat. – *W łódzkiej prasie publikowano recenzje dzieł kompozytora, nie wszystkie oczywiście były pochlebne, np. w „Rozwoju”*

z 1926 roku przeczytamy wierszowaną recenzję jednego z najpopularniejszych dzieł mistrza zatytułowaną „Halka po żydowsku” – opowiada Jolanta Traczyńska-Kiewel, kierownik Działu Automatyzacji Biblioteki.

Inwentaryzacja jest pierwszym krokiem do szerszego udostępniania zasobów związanych z postacią Moniuszki. Materiały biblioteczne mogą być wykorzystywane do budowania programów edukacyjnych, scenariuszy lekcji czy tworzenia wystaw, a tych zapowiada się sporo. W maju w Teatrze Wielkim w Łodzi planowane jest otwarcie Saloniku Moniuszkowskiego, w którym zaprezentowane zostaną pamiątki po artyście.

Justyna Muszyńska-Szkodzik

fot. Wojewódzka Biblioteka Publiczna m. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Łodzi